RUSKI INWALID

N° 284.

ŚRODA. 5. Grudnia 1817 roku.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Zawarcie. Wiadomości Kraiowe: z Peterzburga. Wiadomości zagraniczne: Niemcy. Francyia. Daniia.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

z Peterzburga, 5 Grudnia.

Z Bożey Łaski

My ALEXANDER Pierwszy

Cesarz i Samowładca Wszech Rossyi &: &. &.

Od dawnych lat mieszkaiący w Rossyi w okolicach Carycyna w osadzie *Sarepskiey* bracia towarzystwa Ewangelickiego wyznania Auszpurgskiego, przy cichem i spokoynem Chrześciianskiem pożyciu, zaymuiący się zawsze pracą i domowem gospodarstwem, odznaczaiący się przez chwalebne postępki, moralność i dobre obyczaie, otrzymywali w różnych czasach tak równie od przodków Naszych iak od Nas samych przywileie, ktore utwierdzaiąc stan ich obywatelstwa, czynią ich członkami pożytecznemi Państwu.

Lecz braciom tegoż Ewangelickiego towarzystwa mieszkaiącym w Inflantach Estonii i Kurladyi do tychczas niebyły nadane prawa ich stanu. Chwelebne ich życie gorliwa czynność w zupełney spokoyności i porządku, dokładne wykonanie obowiązków każdego, baduiące nauczanie słowem i przykładem nadewszystko osadników iak maią stosować czynności swoie i postępki do prawideł nauki Chrystusa, zalecaią członków towarzystwa tego i czynią ich godnemi wszelkich względów i opieki.

W skutek czego osądziliśmy za dobre i sprawiedliwe nadać i utwierdzić mieszkaiącym w trzech pomienionych guberniiach *Ost-Zeyskich* braciom Ewangelickiego towarzystwa wyznania Auszpurgskingo prawa i przywileie, iakie maią nadane sobie współbracia ich mieszkaiący w osadzie Sareptskiey, ato iak następuie:

Po pierwsze. Utwierdzamy nadaną temu bractwu wolność w wykonywaniu obowiązków Religiynych według ustaw, nauki i obrzędów używanych i zwyczaynych w towarzystwie braci Ewangelickich. pozwalaiąc w sądownictwach przyymowania odnich w zdarzeniu potrzeby przysięgi według ich zwyczaiu na samem słównem zaręczeniu zależącey; wyłączaiąc tylko przysięgę

nawierność poddaństwa, którą członkowie tego towarzystwa gdyby chcieli zaprzysiądz na poddaństwo nasze powinni wykonywać według obrzędów używanych w podobnem zdarzeniu od wszystkich naszych wiernych poddanych.

Po wtóre. Dozwalamy członkom pomienionego towarzystwa budować, zakładać i utrzymywać pod własnym swoim dozorem iak się to i dotąd działo dla pożytku duchownego i oswiecenia Lotyszów, Estończyków i innych którzy tego życzyć będą Domy roligiyne czyli zgromadzenia w miastach, osadach i wioskach za pozwoleniem właściciela ziemi i za wiadomością zwierzchności miastowey bez żadnych zkąd inąd przeszkod. W takowych domach modlitwy, czyli zgromadzeniach, mogą się schadzać wszyscy którzy tylko zechcą, według zwyczaiow dawnych oprócz godzin zwyczaynie poswięconych nabożeństwu i wkażdym czasie wolnym od pracy. Takowe religiyne zgromadzenia czy to dla czytania słowa Bożego, czy dla odprawiania modłów bądz dla nauk przykładnych ustanowione, zostaną pod dyrekcyią i rządem starszych członkow towarzystwa braci Ewangelickich.

Po trzecie. Należące teraz do towarzystwa Ewangelickiego w pomienionych trzech guberniiach znayduiącego się niewielkie udziały ziemi z gospodarskiemi na nich zaprowadzeniami, iako też i te, które naprzyszłość przez pomienionych braci urządzone albo prawnie nabyte zostaną, równie też domy i mieszkania starszych i członków towarzystwa, utwierdzone są i uznane za właśność ich niezaprzeczoną i według wszelkiego prawa słusznie do nich należącą; z tym iednakże warunkiem aby takowe uczątski ziemi gospodarskie, na nich zaprowadzenia i domy, uważane były nie iako własność czyia kolwiek szczególna, lecz iako należytość i własność całego towarzystwa, a przeto nic z tego pod żadnym pozorem ustąpionem ani przedanem bydz niemoże, ani nawet ktokolwiek ma moc wydawania na nie prawa.

Po czwarte. ponieważ na takowych uczątstkach ziemi, nalężących pomienionemu towarzystwu, znayduią się zaprowadzenia poswięcone wychowaniu młodzieży płci oboiey; a zatem takowe nietylko na przyszłość zachowane bydz mogą: lecz nadto po urzędzeniu tam zwierzchnosci towarzystwa, mogą bydz ustanawiane i zakładane nowe fundusze i domy wychowania. Zaprowadzenia takowe maią zostawać pod bezpośredniem przewodnictwem i dozorem pomienionych zwierzchności. Z reszta niebronno iest duchowney i świeckiey władzy widzieć takowe zaprowadzenia w każdym czasie w celu powzięcia o nich dokładnych wiadomości.

Po piąte. Nadaiąc członkom braterskiego towarzystwa wolne wykonywanie obrzędów religiynych i odprawiania nabożeństwa według ustaw ich duchowieństwa we wszelkich mieszkaniach i domach, podobnież zezwalamy i na to, aby wyswięceni przez biskupów towarzystwa pomienionego kapłani, z grona rzeczywistych członków towarzystwa z Niemców wybrani, domierzali wszelkich religiynych posług, które według przepisów towarzystwa dokonywać należy.

Po szóste Wszystkie członki towarzystwa braterskiego Ewangelickiego mieszkaiący teraz w pomienionych trzech guberniiach, równie też i te które przybędą i tam się usadowią na przyszłość, przyymuiemy pod szczególną naszą Naymiłościwszą protekcyią, obok tego stanowiemy, aby na mocy przywileiów nadanych towarzystwu Sarepskiemu wszyscy członkowie tego braterskiego związku mieszkaiący w miastach osadach i wioskach, bawiący się iakiem kolwiek rzemiosłem lub handlem, wolni byli od spisów gildy i cechów.

Po Siódme. Zaręczamy Słowem Naszem *Cesarskiem*, iż żaden z braci towarzystwa w pomienionych guberniach teraz mieszkaiący lub na przyszłość w nich osieść maiący, którzy są rzeczywistemi członkami towarzystwa, równie też dzieci ich i potomkowie, w żadnym czasie do służby woyskowey ani cywilney bez własnego na to zezwolenia zapisanemi niebędą. Równie też uwalniamy na zawsze wszelkie ich własności i pomieszkania gdzie kolwiek znayduiące się od wszelkiego rodzaiu stanowisk i kwaterunku, niemniey też od utrzymywania poczt, dawania furmanek i innych podobnych powinności. A ponieważ nadto wszystko posiadłości ich w pomienionych trzech guberniach są szczupłe; i liczba członków towarzystwa niewielka, przez wzgląd za tem na prace i zatrudnienia ich towarzyskie uwalniamy ich od opłat podusznych i wszelkich innych stałych i nadzwyczaynych podatków. Gdyby zaś z czasem posiadłosci towarzystwa braterskiego w innych guber-

niiach rozmnożyły się i znacznie się powiększyły, wtenczas rząd po należytem zastanowieniu się włoży na ziemię przez nich posiadaną umiarkowane podatki na wzór tych iakie towarzystwo Sareptskie wnosi.

Po ósme. Dozwala się członkom towarzystwa braterskiega w pomienionyzh trzech guberniiach znayduiącym się mieć osobną w gronie swoiem zwierzchność z starszych członków złożoną pod wiadomością ministerstwa spraw wewnętrznych zostaiącą. Takowi starsi maią prawo używania osobney pieczęci i wydawania pasportów członkom swoim życzącym mieszkać w którey kolwiek stronie Rossyi, za któremi mogą wolnie przeieżdżać i przebywać w każdem mieyscu Cesarstwa Rossyyskiego; Co zaś do pasportów na wyiazd za granicę i przybycie do Rossyi, te maią bydz wydawane w skutek odniesienia się starszych towarzystwa przez te władze, które wszystkim innym wyiezdzaiącym zagranice Rossyi, lub w granice iey wieżdzaiącym wydaią takowe.

Po dziewiąte: Naymiłościwiey nadaiemy wszystkim członkom towarzystwa tego, w wymienionych guberniiach mieszkaiącym i ich potomkom zupełną wolność i władzę rozrządzania własnym maiątkiem według upodobania każdego; Lecz ieśliby kto z członków towarzystwa mieszkaiących teraz w tylekroć wspomnianych guberniiach, lub też nastąpić maiącego potomstwa, miał chęć wyniesienia się z granic Rossyyskich, z całym swoim maiątkiem; taki obowiązany będzie wnieść do skarbu Naszego trzech letnią opłatę od summ w Rossyi nabytych, i pod sumnieniem przez starszych obiawionych. Według tychże prawideł postępować i z maiątkiem pozostałym po śmierci członkow towarzystwa, których krewni i następcy znayduią się za granicą, kiedy takowy maiątek według prawa o następstwach powinien bydz im przesłany; lecz wprzody starsi towarzystwa powinni zaspokoić długi zmarłego tak skarbowe iak prywatne. Gdyby zaś który z członków towarzystwa umarł niemaiąc następcy i nieuczyniwszy testamentu; w takiem zdarzeniu maiątek iego staie się własnością towarzystwa całego bez żadnych opłat skarbowi oprócz długów pozostałych po zmarłym.

Po dziesiąte. Przebywaiący w Peterzburgu agent towarzystwa Sareptskiego zaymuiący się interessami współbraci za wiadomością Ministra Spraw wewnętrznych, może bydz upotrzebiany i od członków towarzystwa braterskiego w *Ost Zeyskich* Guberniach mieszkaiącego, w podobnemże znaczeniu i celu. Równie też wszystkie członki towarzystwa braterskiego Gnbernii Ost Zeyskich zależą we wszelkich wydarzeniach od ministra spraw wewnętrznych, iak i członki towarzystwa Sareptskiego.

Po iedynaste. Kończąc takowe Nasze Cesarskie dyploma na prawa i przywileie braterskiemu Ewangelickiemu towarzystwu w guberniiach Inflantskiey, Estońskiey i Kurlandskiey mieszkaiących, naymiłościwiey nadane, roskazuiemy wszystkim zwierzchnościom i sądownictwom, aby nietylko członki towarzystwa takowego i ich potomkowie zostawały spokoynie przy władaniu należących do nich gruntów domów i innych wszelkich maiątków na mocy takowych od Nas nadanych przywiliów; lecz nadto aby też wszelkie władze i sądownictwa w każdem zdarzeniu i potrzebié ochraniały ich od wszelkich strat i prześladowań, i wskutek zniesienia się ich starszych okazywały im wszelką pomoc ochronę i opiekę. —

w Moskwie miesiąca Października 27 dnia.

Na oryginale podpisano własną Jego Cesarskiey Mości ręką.

ALEXANDER.

Ukaz Jego Cesarskiey Mści do Rządzącego Senatu.

Głownozarządzaiącemu sprawami duchownemi obcych wyznań, radcy taynemu, Xiążęciu *Gallicynowi*, naymiłościwiey roskazuiemy bydz Ministrem spraw duchownych i Oswiecenia publicznego.

ALEXANDER.

— Rzeczywisty radca stanu Xiąże *Mescerski* naymiłościwiey przeznaczony został na Ober prokurora w Synodzie Nayświętszym, z gażą iaka iest właściwa temu urzędowaniu. Obok tego ma zostać w dawnem swoiem znaczeniu członka głównego rządu szkół z zwyczayną w tem mieyscu pensyią maiącą się mu wypłacać z przychodow tegoż rządu.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

z Wiednia, 19 Listopada.

Cesarstwo Jchmość powrócili dzisiay do stolicy tuteyszey w zupełnem zdrowiu.

— Hrabia *Ughart* umarł w *Gretz.*

Francyia.

z Paryża, 19 Listopada.

Dokończenie aprssu izby deputowanych.

„Duch samey konstytucyi, honor narodowy przemawiały do nas w odezwie W. K. M, przez którą N. P. raczyłeś nas zawiadomić o prawie maiącem nastąpić względem zaciągu woyska. Wszyscy poddani W. K. M. posłuszni są głosowi Monarchy. Francuzi niczego nieuchybią byleby zabespieczyć koronę W .K. M. oyczyznie, ich godności i niepodległości.

„Powiększenie wydatków którego wymagać będzie wykonanie takowego prawa, ciężary niespodziane które zadowolnić był powinien skarb Królestwa, nagrodzone są po części przez oszczędność przyiętą i utrzymaną od W. K. M. a którą niesczęsliwe czasy nakazuią nam coraz surowiey.

„Izba deputowanych stale dzieliła z W. K. M. chęć powrocenia znaczenia Kościołowi Gallikańskiemu; iuż na posiedzeniach poprzednich dopomogła koniecznym iego potrzebom posiłkami, których mądry podział powinien zabespieczyć Ministróm iego uczciwy sposob do życia. Prawa nowe, które W. K. M. nam zapowiadasz, oparte na konstytucyi, na prawach teraznieyszych Państwa, i na naszych dawnych wolnościach, zawiążą trwałą zgodę między kościołem i państwem. Pod ich protekcyią i powagą Bogoboynego i mądrego Króla duchowieństwo Francuzkie ukaże się iak w naypięknieyszych epokach historyi naszey broniącem praw naszych i wolności; a przez sczęśliwe zgodzenie świętobliwości nauk, oświecenia i wysokiey pobożności, stanie się znowu chlubą Francyi i podziwieniem chrześciaństwa całego.

„Prawa tyczące się religii panuiącey, nie przyćmią bynaymniey praw innych wyznań podobnież przyiętych i uświęconych.

„Do sczęśliwego wpływu religii dołączy się wpływ wychowania narodowego i oświecenia publicznego opieraiących się na stałych i niewzruszonych zasadach; one to wpoią młodzieży Miłość ku rodzinie Królewskiey, posłuszeństwo prawom, wierność wszystkim obowiązkom towarzyskim, one to przeszlą wiadomość o dobrodzieystwach W. K. M. do naypóźnieyszych pokoleń.

„W przekonaniu dobroci którey serce W. K. M. iest źródłem mogłeś powiedzieć N. Panie: *Czuię iż iestem kochany od ludu moiego* Sczęsliwy ten narod, gdzie Król za zgodą powszechną może sam sobie takie uczynić świadectwo! Tak iest Królu, miłość ludów twoich otacza Ciebie, ufność ich powiększa się ufnością iaką w nich pokładasz N. Panie. Ta ufność wzaiemna staiąc się co dzień mocnieyszą nada rządom dzielnieyszą siłę nad tę iakąby mogły dadz prawa czasowe zastosowane częstokroć tylko do okoliczności. Ona to zatrze slady długich niesczęść naszych.

„Oby Niebo nagradzaiąc straty nasze i dopełniaiąc nayszczersze życzenia Francuzów zesłało nam wkrótce nowych dziedziców mądrości Twoiey N. Panie i praw Twoich, niechby się stały rękoymią chwały i pomyślności naszey.

„Iedno z dzieci W. K. M. przeiechało prowincyie nasze sieiąc po drodze zgodę i pokoy; niechże teraz przyymuie przy oświadczeniach ukontentowania Królewskiego, oświadczenia wdzięczności narodowey. Serce oycowskie W. K. M. mądrość Króla swoiego, zachowawcę swoich praw i wolności ubóstwiaFrancyia w nayiaśnieyszym synowcu Króla swoiego.“

Król odpowiedział;

„Nayżywiey przeniknionу iestem uczuciami które mnie wyrażasz w imieniu izby deputowanych. Przyymuię z radością zapowiadania sczęśliwey przyszłości. Aby, one uiścić, polegam na iedności sposobu myslenia, iednomyślności w radach, i zgodzie w czynnościach, które tylko same pokoy Francyi zapewnić mogą;

Daniia.

z Kopenhagi, 25 Listopada.

Chociaż kurs naszych pieniędzy od nieiakiego czasu znacznie się podniosł, drogość iednak żywności zawsze iest bardzo uciążliwa. Powiadaią iż Officiialiści cywilni równie też osoby pobieraiące od rządu pensyie otrzymaią w roku ninieyszym znaczne swych opłat powiększenie.

W Peterzburgu
w Drukarni woienney Głównego sztabu IEGO CESARSKIEY MSCI.